

Fot. Michał Czachorowski

MOJE PRAWA I OBOWIĄZKI W SZKOLE

**Poradnik
Miejskiego
Rzecznika
Praw Ucznia
w Gdyni**

Październik 2024

***„Dziecko ma prawo być sobą.
Ma prawo do popełniania błędów.
Ma prawo do posiadania własnego zdania.
Ma prawo do szacunku.
Nie ma dzieci – są ludzie”.***

Janusz Korczak

Drodzy młodzi Przyjaciele,

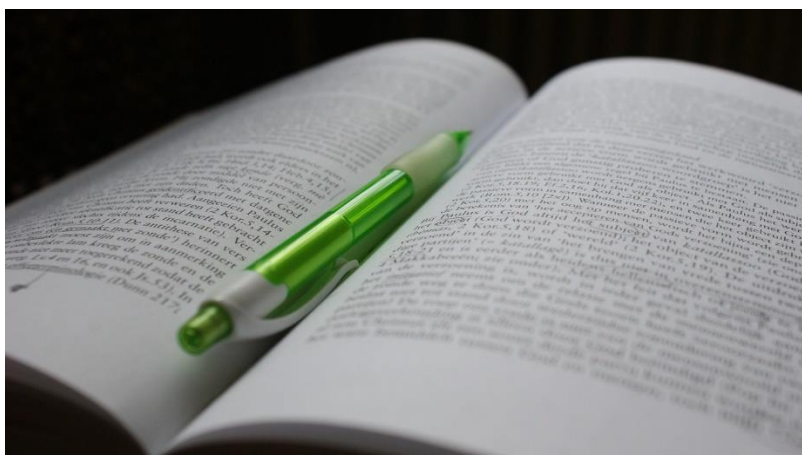
Właśnie rozpoczynamy wspólną **Podróż po świecie praw i obowiązków uczniowskich**. Ogromnie miło mi, że mogę Wam w Niej towarzyszyć. Szkoła to nie tylko „wkuwanie” – to Miejsce wszechstronnego rozwoju Każdego i Każdej z Was, rozwijanie Waszych pasji i odkrywanie nowych zainteresowań oraz nawiązywanie przyjaźni. W szkole uczycie się również odpowiedzialności za siebie i innych, sztuki rozwiązywania problemów, doświadczacie własnej sprawczości.

Rzeczywiście, macie większą świadomość swoich praw i obowiązków niż jeszcze kilka lat temu Wasi starsi koledzy i koleżanki. To bardzo dobrze 😊 - ale czy potraficie z nich korzystać? Dlatego, z wielką radością oddaję w Wasze ręce ten Poradnik, który może być cennym drogowskazem w tej Podróży. Pamiętajcie, że w szkole nie może być tematów tabu - zachęcam Was więc do rozmów o tym, jak wspólnie wypracować Szkołę Marzeń.

Małgorzata Chudzińska

Miejska Rzeczniczka Praw Ucznia w Gdyni

Jak korzystać z poradnika?	5
Skąd wzięły się prawa i obowiązki ucznia?	6
Jakie prawa Wam przysługują?.....	8
Jakie macie obowiązki?	12
FAQ, czyli o co najczęściej pytacie	14
Co zrobić, gdy prawa ucznia są naruszane?.....	25

Opracowanie Poradnika:

Małgorzata Chudzińska, Miejski Rzecznik Praw Ucznia w Gdyni przy wsparciu merytorycznym Agnieszki Kamińskiej-Klimczyk, zastępcy Naczelnika Wydziału Edukacji, oraz prawnym mec. Tomasza Gryczana.

Zdjęcia pochodzą z portalu www.pixabay.com. Cytaty zamieszczone na str. 2, 6, 8,12,14 i 25 pochodzą ze stron internetowych: www.rpd.gov.pl, www.swiadomaedukacja.pl, www.globuscytatow.pl

JAK KORZYSTAĆ Z PORADNIKA?

Treści oznaczone tym znakiem to informacje o dokumentach źródłowych, z których wynikają prawa i obowiązki uczniów.

- to katalog praw i obowiązków uczniów zgodnie z aktualnie przyjętym porządkiem prawnym.

Tu znajdziecie odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania w zakresie praw i obowiązków uczniów.

Dowiecie się, co można konkretnie zrobić, gdy prawa ucznia są naruszane lub łamane.

SKĄD WZIĘŁY SIĘ PRAWA I OBOWIĄZKI UCZNIA?

***„Trzeba widzieć, słyszeć, rozumieć i chronić
wszystkie dzieci i osoby młode.
Każde dziecko jest piękne!”.***

*Monika Horna-Cieślak,
Rzeczniczka Praw Dziecka*

SKĄD WZIĘŁY SIĘ PRAWA I OBOWIĄZKI UCZNIĄ?

Zacznijmy od początku. W polskim porządku prawnym nie funkcjonuje jeden ustawowy dokument, który regulowałby wszystkie prawa i obowiązki uczniowskie „w jednym miejscu”. Wynikają one z powiązania ze sobą zapisów, które są zawarte w wielu dokumentach międzynarodowych i krajowych takich jak:

- **Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;**
- **Konwencja o Prawach Dziecka** przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;
- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. Zapisy Konstytucji wskazują na **ustawę o systemie oświaty** z dnia 7 września 1991 r. oraz **ustawę Prawo Oświatowe** z dnia 14 grudnia 2016 r.;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 21 maja 2001 r. **w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół;**
- wewnętrzne **Statuty szkół.**

WAŻNE: Podsumowując, dobrym rozwiązaniem byłoby **uporządkowanie wszystkich praw ucznia w jednym dokumencie prawnym**. Chociaż podstawowe prawa ucznia zostały ustalone w art. 85 ustawy *Prawo Oświatowe*, to zdecydowanie większą przejrzystość mamy czytając katalog obowiązków uczniów, niż przywilejów - w zasadzie są one bardziej zbiorem praw wynikających z organizacji systemu edukacji, niż z katalogu praw człowieka.

***„Edukacja jest najpotężniejszą bronią,
której możesz użyć, aby zmienić świat”.***

Nelson Mandela

JAKIE PRAWA WAM PRZYSŁUGUJĄ?

Poniżej przedstawiam Wam **przygotowany zbiór praw ucznia**. Pamiętajcie, że **nie stanowi on katalogu zamkniętego**:

- prawo do bezpłatnej i powszechnej nauki;
- prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków nauki;
- prawo do takiego wychowania, które podnosi kulturę ogólną Uczennic i Uczniów oraz umożliwi w warunkach równych szans rozwinięcie zdolności, wyrobienie zdrowego rozsądku oraz poczucia odpowiedzialności moralnej i społecznej;
- prawo do informacji o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych w szkole;
- prawo do niewiedzy;
- prawo do informacji o warunkach i sposobie oraz kryteriach oceniania zachowania;
- prawo do sprawiedliwej, jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu;
- prawo do zgłoszenia zastrzeżeń dyrektorowi szkoły, jeśli uczniowie i ich rodzice (opiekunowie prawni) uznają, że ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub roczna ocena klasyfikacyjna z zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami prawa;
- prawo do złożenia skargi;
- prawo do zawarcia w statucie szkoły zagadnień dotyczących bezpieczeństwa uczniów, katalogu nagród i kar stosowanych wobec uczniów oraz trybu odwołania się od kar;
- prawo do informacji o warunkach i trybie podniesienia oceny;

- prawo do zapewnienia przez szkołę warunków do rozwoju, przygotowania uczniów do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, sprawiedliwości i wolności;
- prawo do wzięcia udziału w konkursie;
- prawo do uzyskania pomocy materialnej (m.in. o charakterze socjalnym, motywacyjnym);
- prawo do bezpieczeństwa i wiedzy o bezpieczeństwie, uzyskania pomocy medycznej;
- prawo do godności, prywatności, swobody wypowiedzi, sumienia, myśli i wyznania, do czasu wolnego;
- prawo do skonsumowania ciepłego posiłku w szkole:

WAŻNE: to prawo nie obowiązuje wszystkich Uczennic i Uczniów, ponieważ obowiązek zapewnienia możliwości korzystania z pomieszczenia, w którym będą oni mogli bezpiecznie i w higienicznych warunkach spożyć posiłek, zgodnie z art. 103 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo Oświatowe, dotyczy tylko szkół podstawowych i artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej;

- prawo do redagowania i wydawania gazety szkolnej;
- prawo do organizacji życia szkolnego, która umożliwi zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań;
- prawo do organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem;
- prawo do nauki w warunkach umożliwiających podtrzymywanie i rozwój tożsamości narodowej, własnej kultury, historii i języka;
- prawo do powołania w szkole rzecznika praw ucznia jako mediatora w konfliktach między uczniami a nauczycielami;
- prawo do angażowania się w życie szkoły;
- prawo do tworzenia samorządu szkolnego;
- prawo do skorzystania z dobrowolnej i bezpłatnej pomocy pedagogiczno-psychologicznej, w tym: rozpoznanie indywidualnych potrzeb uczniów, określenie przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych, wspieranie uczniów z wybitnymi uzdolnieniami;

- prawo do zadawania pytań nauczycielowi i otrzymania rzetelnej odpowiedzi.

„Nauka w szkołach powinna być prowadzona w taki sposób, aby uczniowie uważali ją za cenny dar, a nie ciężki obowiązek”.

Albert Einstein

Obowiązki ucznia reguluje art. 98 ustawy Prawo Oświatowe. Wynika z niego, że muszą być one jasno określone w Statucie szkoły, z uwzględnieniem poniższych w zakresie:

- właściwego zachowania podczas zajęć edukacyjnych;
- usprawiedliwiania, w określonym terminie i formie, nieobecności na zajęciach edukacyjnych, w tym formy usprawiedliwiania nieobecności przez uczniów pełnoletnich;
- przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju – w przypadku, o którym mowa w art. 100 ustawy Prawo Oświatowe;
- przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły;
- właściwego zachowania wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz pozostałych uczniów.

Nie zapominajmy jeszcze o spełnieniu:

- obowiązku szkolnego od 7. roku życia i nie dłużej niż do ukończenia 18 lat;
- obowiązku nauki do 18. roku życia.

***„Dziecko chce być dobre.
Jeśli nie umie – naucz.
Jeśli nie wie – wytłumacz.
Jeśli nie może - pomóż”.***

Janusz Korczak

Co to jest Statut szkolny?

To najważniejszy dokument szkolny regulujący zadania, strukturę organizacyjną, sposób działania oraz wszystkie istotne kwestie związane z działalnością danej szkoły i jej organów, a także prawa i obowiązki uczniów. Elementy, które musi zawierać Statut każdej placówki, są określone w ustawie Prawo Oświatowe. Warto wiedzieć, że Statut jest **informacją publiczną, więc podlega udostępnieniu np. na stronie internetowej szkoły lub u Twojego wychowawcy.**

Podstawa prawna: art. 98 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r., rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

Obowiązek szkolny – co to takiego?

Zaczyna się w momencie rozpoczęcia roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko osiąga 7. rok życia, a kończy się z chwilą ukończenia nauki w szkole podstawowej. Obowiązek szkolny możesz spełniać w szkole publicznej, niepublicznej, w formie nauczania indywidualnego (dotyczy to tych uczniów, których stan zdrowia uniemożliwia lub mocno utrudnia uczęszczanie na zajęcia do szkoły) lub indywidualnego toku nauki – w formie tzw. nauczania domowego na podstawie wydanego zezwolenia.

Podstawa prawna: art. 35 ust. 2 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czym jest obowiązek nauki?

Po ukończeniu szkoły podstawowej rozpoczyna się obowiązek nauki, który trwa do ukończenia 18. roku życia. Nie ma już jednak konieczności uczęszczania na lekcje do szkoły – jest kilka opcji realizacji tego obowiązku, z których możesz skorzystać. Możesz chodzić do szkoły ponadpodstawowej lub skorzystać z przygotowania zawodowego u pracodawcy, kwalifikacyjnych kursów zawodowych lub zajęć w szkole wyższej (ta ostatnia opcja dotyczy sytuacji, gdy dana osoba została absolwentem szkoły ponadpodstawowej przed osiągnięciem 18. roku życia).

Podstawa prawna: art. 70 ust. 1 Konstytucji RP z dn. 2 kwietnia 1997 r., art. 36 ust. 9 oraz art. 12 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy można zawiesić ucznia w jego prawach?

Jeżeli zawieszenie w prawach ucznia dotyczyłoby np. zakazu udziału w szkolnej zabawie, dyskotecie lub innym podobnym wydarzeniu, to takie rozwiązanie jest prawnie dopuszczalne, ponieważ nie narusza **prawa do nauki**. Zawieszenie rozumiane jako zakaz chodzenia na zajęcia do szkoły jest bezprawne.

Podstawa prawna: art. 70 ust. 1 Konstytucji RP z dn. 2 kwietnia 1997 r., art. 35 ust. 2 oraz art. 12 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy uczeń może zostać wyrzucony ze szkoły?

W szkole podstawowej:

Dyrektor szkoły może skreślić z listy uczniów jedynie osoby nieobjęte obowiązkiem szkolnym w sytuacjach określonych w Statucie. Uczeń objęty obowiązkiem szkolnym może zostać, w uzasadnionych przypadkach i na wniosek dyrektora danej szkoły, przeniesiony przez Kuratora Oświaty do innej szkoły.

W szkole ponadpodstawowej:

Uczniowie szkoły ponadpodstawowej mogą zostać skreśleni na podstawie uchwały rady pedagogicznej po zasięgnięciu opinii samorządu uczniowskiego. Warto wiedzieć, że szczegółowe zasady usuwania uczniów ze szkoły muszą być dokładnie określone w Statucie.

Podstawa prawna: art. 44 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy nauczyciel może mi nakazać wyjść z sali podczas lekcji?

Nie. Nauczyciel, który każe opuścić Ci salę w trakcie zajęć lekcyjnych, narusza Twoje prawo do nauki. Reasumując, nakaz opuszczenia sali oznacza fakt niewypełniania obowiązku szkolnego lub nauki.

Podstawa prawna: art. 70 ust. 1 Konstytucji RP z dn. 2 kwietnia 1997 r.; art. 35 ust. 2 oraz art. 12 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy w czasie lekcji mogę wyjść do toalety?

Tak. Załatwianie swoich potrzeb fizjologicznych jest podstawowym, niezbywalnym prawem każdego człowieka związanym z jego zdrowiem i godnością. Nauczyciel, który jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo uczniów, organizuje lekcję tak, by realizacja tego prawa odbywała się po cichu i z poszanowaniem innych uczniów. Podsumowując,

masz prawo korzystać z toalety nie tylko w czasie przerwy, ale również podczas lekcji. Uczyni to jednak tak, by nie zakłócać przebiegu zajęć i nie rozpraszać ich uczestników.

Podstawa prawna: Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.

Czy w czasie lekcji mogę napić się wody lub zjeść?

Tak. Pragnienie i głód jest jednym z potrzeb fizjologicznych każdego człowieka.

O ile picie wody podczas lekcji jest praktykowane przez niektóre szkoły, tak

największym problemem jest jedzenie na lekcji. Zachęcam więc, by porozmawiać z dyrektorem szkoły o **wspólnym ustaleniu zbioru zasad „sięgania” po napój czy posiłek w trakcie lekcji tak, by nauczyciel mógł spokojnie prowadzić zajęcia - bez zakłóceń, a uczniowie wzajemnie nie rozpraszali się i oczywiście zachowując ostrożność - bez konsekwencji dla zeszytów i książek 😊**. Uczmy się dojrzałych postaw pełnych wzajemnego szacunku - możecie zawiązać wspólną umowę w tej sprawie, której będziecie **wszyscy jednakowo przestrzegać** – nauczyciel przecież też pije kawę podczas lekcji 😊.

Za co nauczyciel może mnie oceniać?

Ocena nie ma być „cyfrą” w dzienniku. Ma dać informacją zwrotną, być rzetelną wskazówką, motywacją dla Uczennicy i Ucznia. Ocenianiu podlegają:

- Twoje osiągnięcia edukacyjne, a więc poziom i postęp opanowania przez Ciebie wiadomości oraz umiejętności określonych w podstawie programowej;
- Twoje zachowanie, czyli stopień poszanowania zasad współżycia społecznego, norm etycznych i obowiązków określonych w Statucie szkoły.

Podstawa prawna: art. 44 ust. 1 i 3 ustawy o systemie oświaty z dn. 7 września 1991 r.

Czy nauczyciel może wpisać do dziennika oceny z próbnych egzaminów i wykazywać je do średniej ocen?

Próbne egzaminy ósmoklasisty i próbne matury są **formą sprawdzenia postępów realizacji**

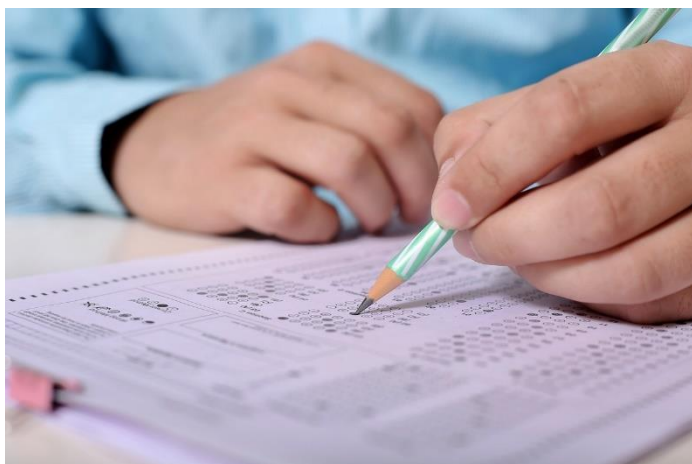
podstawy programowej, która ma dać Tobie i nauczycielom informację o poziomie jej opanowania przez Ciebie, choć do rozpoczęcia „prawdziwych” egzaminów jesteś jeszcze w trakcie jej realizacji. W takiej sytuacji trudno przeliczać wyniki egzaminów próbnych na oceny i tym bardziej wpisywać je do dziennika jako element bieżącego oceniania. Ponadto, przepisy prawa **nie wskazują**, by nauczyciel miał obowiązek wpisywania ocen z próbnych egzaminów, które winny mieć przede wszystkim walor *informacyjny*.

Podstawa prawna: art. 44 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o systemie oświaty z dn. 7 września 1991 r.; rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne gimnazja dla dorosłych i szkoły ponadgimnazjalne dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.

Co mam zrobić, gdy dostanę jedną ocenę niedostateczną na koniec roku lub więcej?

Mając jedną lub maksymalnie dwie oceny niedostateczne na koniec roku szkolnego możesz przystąpić do egzaminu poprawkowego. Jeśli uzyskasz z niego ocenę pozytywną, będzie ona wpisana na świadectwie i wtedy otrzymasz promocję do następnej klasy. Warto skorzystać z takiej możliwości, ponieważ nieprzystąpienie do egzaminu poprawkowego oznacza, że klasę będziesz musiał/a powtarzać.

Podstawa prawna: art. 44 ust. 1 i 3 ustawy o systemie oświaty z dn. 7 września 1991 r.

Na czym polega różnica między egzaminem poprawkowym a klasyfikacyjnym?

Do egzaminu klasyfikacyjnego możesz podejść wtedy, gdy liczba Twoich nieusprawiedliwionych

nieobecności wyniosła więcej niż 50%. Z kolei do egzaminu poprawkowego możesz przystąpić w sytuacji, gdy otrzymasz końcoworoczną jedną lub maksymalnie dwie oceny niedostateczne lub nie zdałeś/aś egzaminu klasyfikacyjnego.

Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

Czy mogę poprawić każdą ocenę bieżącą?

Bardzo dobre pytanie. Masz prawo do poprawy swoich ocen. Zasady poprawiania ocen winny być precyzyjnie określone w ramach wewnątrzszkolnego systemu oceniania osiągnięć edukacyjnych i z zachowania, o którym przeczytasz Statucie szkolnym.

Podstawa prawna: art. 44 ust. 3 ustawy o systemie oświaty z dn. 7 września 1991 r., art. 98 ust. 1 pkt 8 i art.172, ust. 2 pkt 4c ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy, aby otrzymać ocenę celującą, nauczyciel może wymagać ode mnie wiedzy spoza podstawy programowej?

Nie. Jeśli masz wiedzę i posiadasz umiejętności, które rzeczywiście wykraczają poza podstawę programową z danego przedmiotu, nauczyciel może dodatkowo wynagrodzić Cię (mam nadzieję, że tak uczyni, bo posiadając wiedzę ponadprogramową w pełni na to zasługujesz 😊). Jednak nie jest to warunek, który musisz spełnić, by otrzymać „szóstkę”.

Podstawa prawna: art. 44b, pkt 3 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy nauczyciel może obniżyć mi ocenę za to, jak wygląda mój zeszyt lub za „nieestetyczny” sprawdzian?

Nie, ponieważ zgodnie z prawem ocenianiu podlega wyłącznie stopień opanowania przez Ciebie wiedzy i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej.

Podstawa prawna: art. 44b, pkt 3 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy nauczyciel może wstawić mi „jedynekę” za brak zeszytu, przyborów szkolnych lub podręcznika?

Nie. Ocenianiu podlega wyłącznie stopień opanowania przez Ciebie wiedzy

i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej. Jednak to, czy jesteś przygotowany/na do zajęć świadczy o tym, jak wywiązujesz się z obowiązków, co z kolei może mieć wpływ na ocenę z zachowania. Pamiętaj, że nauczyciel wystawiając ocenę z zachowania, musi

rozpoznać stopień respektowania przez Ciebie zasad współżycia społecznego, norm etycznych i wypełniania obowiązków szkolnych określonych w Statucie szkoły (może nim być m.in. właściwe przygotowanie się do zajęć). Jeśli jest taki zapis, za brak przygotowania do zajęć możesz być ukarany wpisem do dziennika „uwaga”, „np.” lub „bz”, ale nie oceną niedostateczną.

Podstawa prawna: art. 44b, pkt 3 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy mogę obejrzeć swoją pracę pisemną?

Tak, oczywiście. Zarówno Ty, jak i Twoi rodzice lub opiekunowie prawni, macie prawo do wglądu do wszystkich pisemnych form sprawdzania Twojej wiedzy i umiejętności. Sposób ich udostępniania powinien być precyzyjnie określony w Statucie szkoły.

Podstawa prawna: art. 44b, pkt 3 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy szkoła może decydować o moim makijażu i stroju?

Szkoła może regulować kwestie ubioru poprzez odpowiednie zapisy w Statucie. Jednak nie może ingerować w kwestie dotyczące makijażu, koloru paznokci czy włosów, ponieważ nie są to elementy „ubioru”.

Podstawa prawna: art. 99 pkt 3 oraz art. 100 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Przeczytaj jeszcze: [Stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich „Prawo szkoły do określenia wyglądu uczniów. RPO pisze do kuratorów oświaty” z dn. 3 lutego 2023 r.](#)

Mundurki ... co zrobić w sytuacji, gdy nie chcemy ich nosić?

To, że w Statucie szkoły są zapisy określające noszenie mundurków jako obowiązkowe, wcale nie znaczy, że nie możecie o tym rozmawiać z dyrektorem i nauczycielami w Twojej szkole. Można to uczynić w różny sposób - grupa uczniów może porozmawiać z dyrektorem albo nauczycielami lub wychowawcą, który z kolei przedstawi sprawę dyrektorowi. Można też działać z pomocą samorządu uczniowskiego. **Warto dobrze uargumentować powód, dla którego nie chcecie nosić mundurków, co można wspólnie zrobić, by zmienić statut w tej kwestii, co kryje się za tym, że chcecie wyglądać tak, a nie inaczej.** Nauczyciele, nie bójmy się opinii Uczennic i Uczniów w tej kwestii ☺.

Czy, jeśli jestem pełnoletni, mogę samodzielnie usprawiedliwić swoje nieobecności w szkole?

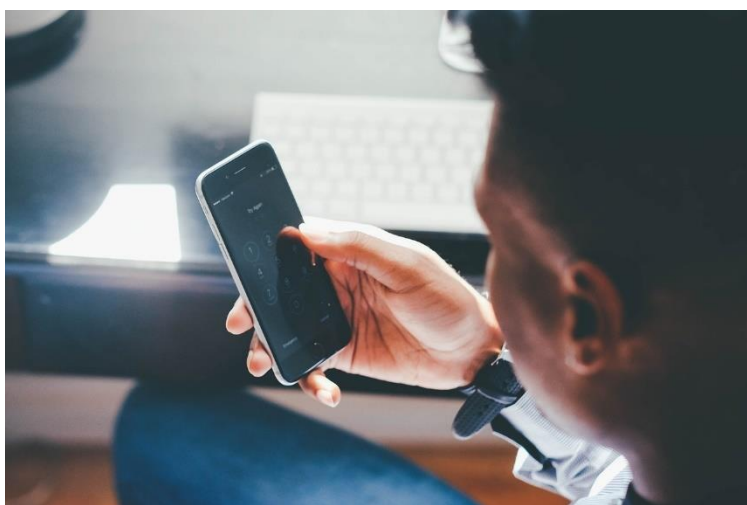
Tak. Jeśli jesteś osobą pełnoletnią, posiadasz już pełną zdolność czynności prawnych, a więc masz prawo do samodzielnego zwalniania się z zajęć szkolnych i usprawiedliwiania swoich nieobecności.

Podstawa prawna: art. 99 pkt. 2 oraz art. 100 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy nauczyciel może przejrzeć zawartość mojego telefonu?

Nie. Tak jak zawartości plecaka, nauczyciel nie może przeglądać zawartości Twojego telefonu.

Czy mogę przynieść telefon, tablet lub smartfon do szkoły?

Trzeba wiedzieć, że prawo nie zabrania przynoszenia tych rzeczy do szkoły, ale pamiętaj, że szkoła ma prawo regulować sposób korzystania z nich. Stąd, warto zajrzeć do zapisów Statutu, który winien określać zasady używania tych urządzeń. Sprawdźcie, co

statut mówi o telefonach w szkole.

Podstawa prawna: art. 99 pkt. 2 oraz art. 100 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

Czy nauczyciel może mi zabrać telefon komórkowy?

Statut szkolny określa zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych, dlatego szkoła może zabronić używania ich w czasie zajęć lekcyjnych. Nauczyciel może nakazać odłożenie telefonu w jedno określone miejsce lub wyłączenie urządzenia (za niewykonanie tego polecenia można zostać ukaranym zgodnie z zapisami w Statucie). Natomiast szkoła nie może zarekwirować Twojego sprzętu (choć jest jeden wyjątek - w ramach zastosowania środków wychowawczych nauczyciel może zabrać Ci telefon, ale tylko za wyraźną zgodą Twoich rodziców lub opiekunów prawnych). Warto wtedy wiedzieć, że Twoi rodzice lub opiekunowie prawni (gdy jesteś osobą niepełnoletnią) mogą w każdej chwili zażądać wydania należących do Ciebie rzeczy, a szkoła musi je wydać.

Podstawa prawna: art. 99 pkt. 2 oraz art. 100 ustawy Prawo Oświatowe z dn. 14 grudnia 2016 r.

***„Jest tylko jeden sposób nauki.
Poprzez działanie”.***

Paulo Coelho

CO ZROBIĆ, GDY PRAWA UCZNIA SĄ NARUSZANE?

Trzeba rozmawiać i działać. Każdy z Was jest ważnym głosem w różnych sprawach istotnych dla siebie samych, Waszych Koleżanek i Kolegów. Jak to zrobić umiejętnie? **Warto, by prawa ucznia były wypracowane we współpracy rady pedagogicznej, rady rodziców**

i samorządu szkolnego. Chodzi również o budowanie Waszych postaw obywatelskich, odpowiedzialności „jeden za drugiego”, wzajemnego wspierania się i oczywiście odwagi do dobrych zmian w świecie 😊. Przedstawię poniżej kilka „ścieżek”, z których macie prawo korzystać. A więc ...

... SIĘGNIJ PO STATUT SZKOLNY

Najpierw warto zacząć od zapisów **Statutu w Twojej szkole** - masz prawo do zapoznania się z nimi. Znajomość przepisów z pewnością ułatwi rozmowę na temat egzekwowania praw i obowiązków ucznia.

POROZMAWIAJ Z DYREKTOREM SZKOŁY

Jeśli chcesz zmienić konkretne zapisy w Statucie szkolny, warto wspólnie z Koleżankami i Kolegami **zebrać argumenty „za” i np. za pośrednictwem Samorządu szkolnego porozmawiać z dyrektorem szkoły.** A co gdy naruszono Wasze prawa? Wszystkie naruszenia lub złamania praw ucznia można zgłosić dyrektorowi szkoły, który jest odpowiedzialny za rozpatrzenie wszelkich zgłaszanych mu skarg i wniosków.

POROZMAWIAJ Z WYCHOWAWCĄ, PSYCHOLOGIEM SZKOLNYM LUB PEDAGOGIEM

Jeśli nie chcesz zgłaszać sprawy bezpośrednio do dyrektora, można to uczynić za pośrednictwem **wychowawcy, psychologa szkolnego lub pedagoga.**

SAMORZĄD SZKOLNY TEŻ POMOŻE

Możesz poprosić również o interwencję przedstawicieli **Samorządu Szkolnego.** Zgodnie z art. 85 ust. 5 ustawy Prawo Oświatowe samorząd może przedstawiać radzie szkoły lub placówki, radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły lub placówki, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów.

SPOTKAJ SIĘ ZE SZKOLNYM RZECZNIKIEM PRAW UCZNIĄ

Jeśli jest taka osoba w Twojej szkole, zachęcam do umówienia się na rozmowę. Zadaniem szkolnego rzecznika jest troska o przestrzeganie praw i obowiązków uczniów w szkole oraz rozwiązywanie konfliktów między uczniami i nauczycielami czy rozstrzyganie o sprawach codziennych w placówce. Jeśli nie ma takiej osoby w Twojej szkole, **warto podjąć dyskusję na temat powołania funkcji rzecznika poprzez złożenie do dyrektora szkoły wniosku Samorządu Uczniowskiego lub grupy uczniów w tej sprawie.** Pamiętaj, by wspólnie stworzyć regulamin i opracować zasady działania szkolnego rzecznika praw ucznia. Gdy już regulamin powstanie, można przeprowadzić demokratyczne wybory rzecznika wśród społeczności szkolnej, do czego gorąco zachęcam. Kto może nim być? **Szkolnym rzecznikiem praw ucznia** może być nauczyciel lub uczeń. Wiele szkół

w Polsce „dzieli” również tę funkcję między nauczyciela i ucznia, którzy współpracują ze sobą.

SKONTAKTUJ SIĘ Z MIEJSKIM RZECZNIKIEM PRAW UCZNIĄ

Zapraszam Was również do kontaktu ze mną. Od listopada 2023 r. jestem **Miejskim Rzecznikiem Praw Ucznia**, pomagam Wam w kontakcie z dyrektorami i nauczycielami, podejmuję interwencje w ważnych dla Was sprawach i łagodzę ewentualne konflikty.

Kontakt:

Małgorzata Chudzińska,

Miejski Rzecznik Praw Ucznia w Gdyni

tel. 58 527 35 15

e-mail: rzecznikprawucznia@gdynia.pl

[Strona internetowa Rzecznika](#)

Zapraszam również na mój **dyżur stacjonarny w każdą środę od 15.00 do 17.00 w punkcie SPILNO, przy ul. Starowiejskiej 25 w Gdyni**. Wyślij emaila do mnie w sprawie umówienia się na spotkanie - rzecznikprawucznia@gdynia.pl

Drodzy moi,

I tak dobrnęliśmy do końca **Poradnika** - mam nadzieję, że treści, które tu zawarłam, wyjaśniły Wam czasem zawile i skomplikowane przepisy prawne. Jeśli jest jeszcze coś, co Was nurtuje, zastanawia lub wymaga dodatkowych wyjaśnień, zapraszam do kontaktu.

Piszcie lub dzwońcie, zapraszam też na cośrodowe dyżury w SPILNO – **słuchanie Waszego głosu i korzystanie z Waszych spostrzeżeń jest dla mnie bardzo ważne.**

Małgorzata Chudzińska, Wasz Rzecznik

***„Szkoła winna być kuźnicą, gdzie wykuwają się
najświętsze hasła [...] – ona najgłośniej wołać
winna o prawa człowieka, piętnować najsmielej
i najbezwzględniej to, co jest w życiu
zabagnionego”.***

Janusz Korczak